

Porada expertní platformy

ZÁPIS

OBECNÉ INFORMACE

DNE: 19. 04. 2022

Místo: Online přes platformu Zoom

Přítomni: Petr Winkler (PW), Dana Pražáková (DP), Ondřej Šejtka (OŠ), Klára Laurenčíková (KL), Michal Goetz (MG), Roman Petrenko (RP), Tereza Vodičková (TV), Jaroslav Jirásko (JJ), Jaroslav Fidrmuc (JF), Anna Kagstrom (AK), Hana Tomášková (HT), Zoe Guerrero (ZG), Petra Juránková (PJ), Matěj Kučera (MK)

Omluveni: Michal Kalman (MK), Ivan Čermák (IČ), Ladislav Csémy (LC), Ondřej Pešout (OP), Laura Bechyňová (LB), Magdalena Lukasová (ML)

DŮLEŽITÉ TERMÍNY

Konec června – proběhne další setkání expertní platformy

PROGRAM

Shrnutí prezentace

- **Aktuálně probíhá překlad, adaptace, a validace vybraných nástrojů pro monitoring duševního zdraví**
- Připravujeme toolkit zahrnující informace o jednotlivých škálách o jejich validaci, o epidemiologii duševních onemocnění dětí a dospívajících v ČR a doporučení
- **Validace**
 - o MHL škála – validace proběhla, finální verze škály má dvě sub-škály Postoje a Znalosti a několik domén zahrnující všechny klíčové komponenty duševní gramotnosti
 - o WHO-5, PHQ-9 – byla využita data od Pražského centra primární prevence, probíhá validace
 - o GAD-7 – potřeba validovat, **hledáme výzkumné projekty s dětskou populací využívající tuto škálu pro využití dat na validaci**
- **Pilotní testování monitoringu**
 - o Dle harmonogramu by pilotní testování monitoringu mělo začít přípravnou fází v červenci a srpnu 2022, samotná pilotáž by probíhala v první polovině akademického roku 2022-2023
 - o Mělo by být zahrnuto 100 škol a využity budou výše zmíněné škály
 - o V současné době máme etický souhlas NÚDZ pro tuto část výzkumu, i systém kolekce dat

- **Potřeba vyřešit formu sběru informovaného souhlasu**
- **Školení pediatrů**
 - Na základě indikátoru projektu by se mělo vytvořit školení na úrovni škál a epidemiologického výzkumu s nějakým přesahem do praxe pro 20 pediatrů
 - Dále také školení pro 100 pracovníků na úrovni školy
 - **Na základě diskuze s experty bychom do budoucna rádi zažádali o změnu indikátoru**
- **Další kroky**
 - Schůze mezi ČŠI, NÚDZ a MŠMT: účast Petr Winkler, Klára Laurenčíková, Michal Goetz, za ČŠI Tomáš Zatloukal a Dana Pražáková, za MŠMT Jaromír Beran

Diskuze

Validace škál

PW: Chceme validovat všechny škály které budou využity pro monitoring, otázka je, jestli nevíte o nějakém výzkumu, který sbírá data na GAD-7 v dětské populaci?

MG: U nás určitě ne ze strany psychiatrů a psychologů, napadá mně Akademie věd, Marek Blatný a Tomáš Urbánek, zda nesbírali data.

KL: Doporučuji, jestli by nestálo za to pozvat Martina Šimáčka, který je hodně aktivní v této agendě, díky tomu se můžeme zamyslet nad tím jaká doporučení na základě výzkumu poskytnout. Já jsem taky v intenzivní komunikaci s Pražským magistrátem a s lidmi co mají na starost školství, bylo by vhodné víc se zamyslet nad systémem podpory. Abychom nenechali ta čísla jen tak bez domyšlení nějakých návazných balíčků podpory.

Pilotní testování monitoringu

OŠ: Zajímalo by mě, jestli bylo rozhodnuto, jestli při tomto monitoringu bude plošné testování, nebo se bude testovat po školách?

PW: Tam se to liší dle klíčových aktivit, jedna aktivita je implementace programu Všech pět pohromadě to je v školách, které byly vybrané, tam se to omezuje na 60 škol. Druhé se týká monitoringu duševního zdraví v školských institucích a tam by měl být reprezentativní vzorek těch škol v celé republice.

MK: Já dodám, že myšlenka tohoto pilotu je připravit systém na následné celoplošné monitorování ve všech školách v ČR.

MK: Jeden z problémů, na které narážíme je sběr informovaného souhlasu, máte někdo zkušenost s formou sběru informovaného souhlasu?

RP: Neexistuje jednoznačný výklad. Hraje roli, do jaké míry bude konkrétní žák dohledatelný, třeba přes nějaký kód. Je ale asi vždy dobré mít souhlas.

MK: Z našeho projektového hlediska je to i nutné k možné publikační činnosti. Máme tři možnosti, jak k tomu přistoupit. Bud aktivní souhlas od rodiče i dítěte, druhá varianta je případně možné využití pasivního souhlasu rodičů a možnosti opt-out to znamená, že by se rodič mohl vyjádřit, že nechce, aby se jejich dítě účastnilo. Pro nás asi také zásadní otázka je, jestli nám při tomto procesu mohou pomoci školy.

JF: Ta praxe ve školství je, že do 18 let by měl být informovaný souhlas rodičů. Je dobré školy požádat o součinnost, v tomto se může rozhodnout ředitel školy.

DP: Já mohu doplnit, že někdy jsou v škole zaplacení koordinátoři pro spolupráci a komunikaci s rodiči. Není to fér očekávat, že to školy budou dělat jen tak, ještě chci připomenout, že teď po tom COVIDu jsou školy přetíženy také situací s Ukrajinou, kde jim najednou přibyli žáci z Ukrajiny.

MG: My máme zkušenost, že se posílaly informované souhlasy po rodičích, ale jednalo se o dvě tři třídy.

JJ: Já bych se přiklonil k digitalizaci informovaného souhlasu, některé výzkumy to měli spojené souhlas a ten dotazník, takto by to mohlo proběhnout v jednom časovém okamžiku.

JF: Ještě k otázce koordinátora na škole, jestli je možné zaplatit koordinátora, tak se určitě zvýší zapojení škol, to je samozřejmě spíš asi pro ten širší plošný monitoring. Jen pak upozorňuji, že v ČR máme asi 4200 základních škol.

PW: Smyslem této aktivity je vidět, jak se vyvíjí duševní zdraví u dětí v ČR, a to nezávisle na datech která jsou dostupná z registru zdravotní služeb. Většina dětí nedostává odbornou péči, u dětí je možné jít jen přes školy. Abychom dosáhli tohoto cíle, tak musí ten sběr dat být pravidelný a efektivní tak abychom mohli porovnávat různé časové body, a abychom věděli, jak dopadají různé světové situace na duševní zdraví dětí. V tomto smyslu chceme sběr dat udělat technický a udržitelný tak, aby bylo možné jej opakovat bez potíží. My bychom rádi nabídli naše znalosti v interpretaci a evaluaci dat, ale potřebujeme pomoc se sběrem dat tak, aby byl pravidelný a efektivní.

MG: Není to jen zájem NÚDZ, ten se jen ujal něčeho, co zdravotnictví přesahuje, jestli se tedy mluví o rozvoji školství jako něco, co přesahuje vzdělávání, tak by tam měl být zájem ze strany škol i Ministerstva školství.

KL: Máme mít ambici přijít na to, jak ten pravidelný monitoring opravdu dělat, tak abychom mohli dále na těch datech, co z tohoto vzejdou mohli stavět. Potřebujeme vědět, jak na tom děti jsou, tak abychom mohli dál stavět, proto je to klíčovým zájmem všech těchto resortů, co se na tomto podílí.

Školení pediatrů

PW: Tento indikátor byl imponován externími recenzenty. Nám by dávalo smysl vyškolení metodiky prevence a školní psychologie v tom, jak ta metodiky vypadá, co z toho můžou být za data, jak podpořit duševní gramotnost. Nevím, ale v čem bychom školili pediatry.

MG: Mě to také smysl nedává, je to setkání které trvá čas a ten pediatr nemá. Nemá čas takto pracovat s pacienty. Kdyby se to týkalo učitelů na nemocničních školách, tak by to bylo možné.

KL: Mě by také dávaly ty nemocniční školy nejvíc smysl. Přišlo by mi to i dobře proveditelné, a jinak vždycky je dobré proškolit co nejvíc lidí ze školského systému.

JF: Já bych byl pro proškolení školních metodiků prevence, tam mi to dává největší smysl, oni mají nejvíc na starost duševní zdraví hned po řediteli.

KL: Já bych se spíš přikláněla k vyškolení školních poradenských pracovníků, ty mají teď větší kapacitu pro využití takového školení.

RP: Pro mě to úzce souvisí s tím, v čem je jdeme školit, ta linie těch zdravotníků není marná, pokud jde o nějakou základní znalost, jak rozpoznat duševní onemocnění a jak pacienta doporučit dále.

PW: Tady nejde o duševní zdraví obecně, jde o to, že když ten člověk dostane ta data z toho monitoringu například, tak bude vědět, jak ta data správně interpretovat a jaké kroky dále podniknout.

Dětská expertní platforma

- V rámci týmu máme 5 adolescentů, díky nim získáváme vhled do našeho výzkumu z jejich perspektivy
- Do budoucna bychom chtěli adolescentní experty zapojit do výzkumu tak, aby s námi například vedli fokusní skupiny, jedná se o model ze zahraničí nazývaný youth-led participatory active research

Další schůze a organizační záležitosti:

- **Další schůze:** předběžně navržené termíny budou rozeslány přes platformu Doodle